

2025-02-20

Handläggare

Joanna Saber

TillTrafiknämnden
2025-03-20

Stadsmiljözon Södermalm. Beslut om val av område.

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner kontorets analys till val av område och fastslår det rekommenderade området samt förslag till säsongsvariation.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefSara Bergendorff
AvdelningschefEmil Hagman
Enhetschef

Sammanfattning

Trafikkontoret fick i 2025 års budget uppdraget att införa en ny stadsmiljözon på Södermalm, samtidigt gavs kontoret i uppdrag att införa Swedenborgsgatan och Skånegatan som permanenta gånggator under 2025. I samband med budgeten så gavs även inriktningen att någon av dessa gånggator ska utgöra basen för den nya stadsmiljözonen på Södermalm. Kontoret har gjort en analys tillsammans med Södermalms stadsdelsförvaltning över de bägge områdena. Analysen har visat på vilken potential det finns att förstärka det redan befintliga stadslivet inom områdena samt hur detta kan samspela med trafik och parkering. Analysen har sedan kompletterats med en undersökning bland lokala aktörer och boende i områdena för att få en djupare förståelse för potentialen och eventuella utmaningar. Resultatet av undersökningen och analysen ger att kontoret rekommenderar att Södermalms nya stadsmiljözon öppnar kring Skånegatan/Nytorget. Stadsmiljözonens utbredning

och innehåll kommer utvecklas över tid tillsammans med Södermalms stadsdelsförvaltning, lokala näringslivet och boende.

Bakgrund

Trafikkontoret har under tio år arbetat med att aktivera gaturummet sommar- och vintertid genom projektet Levande Stockholm. Levande Stockholm syftar till att skapa trivsamma utemiljöer och ett attraktivt stadsliv i stadens offentliga rum. Varje år görs gator, torg och kajer om till ytor för aktiviteter, evenemang och kultur. Trivsamma sommar- och vinterplatser skapas genom att begränsa trafiken och placera ut möbler och växter på välbesökta platser i hela staden.

I budgeten för 2024 fick kontoret i uppdrag att inrätta en stadsmiljözon i Gamla stan. Definitionen av stadsmiljözonen enligt budget 2024 var att generösa ytor ska skapas i Gamla stan för vistelseytor, uteserveringar, lek och grönska.

Vidare i budgeten för 2024 fick kontoret ett uppdrag kopplat till Stadsmiljözonen och parkering i Gamla stan. Uppdraget var att ta bort alla parkeringsplatser i västra Gamla stan till sommaren 2024 samt en tredjedel av parkeringsplatserna på Skeppsbron.

I juni 2024 öppnade stadsmiljözonen i Gamla stan. Tidigare parkeringsytor, motsvarade cirka 140 parkeringsplatser, fick en annan användning och gestaltades istället med bland annat sittmöbler, grönska och ökade möjligheter till uteserveringar och vistelse.

I budgeten för 2025 fick trafikkontoret i uppdrag att öppna en ny stadsmiljözon på Södermalm utifrån erfarenheterna av stadsmiljözonen i Gamla stan och i samråd med berörd stadsdelsnämnd och det lokala näringslivet. Trafikkontoret gavs samtidigt i uppdrag att genom enklare åtgärder göra om nuvarande sommargångator på Swedenborgsgatan och Skånegatan till permanenta gångator.

I samband med budgeten så gavs även inriktningen att någon av dessa gångator ska utgöra basen för den nya stadsmiljözonen på Södermalm.

Att Skånegatan permanentas som gångata är ett beslut som fattats av kommunfullmäktige i och med fastslagen budget för 2025 och inga nya beslut om Skånegatan inkluderas i detta ärende.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts tillsammans med Södermalms stadsdelsförvaltning samt presenteras för trafiknämndens råd för funktionshinderfrågor 2025-03-17.

Stadsmiljözon Södermalm

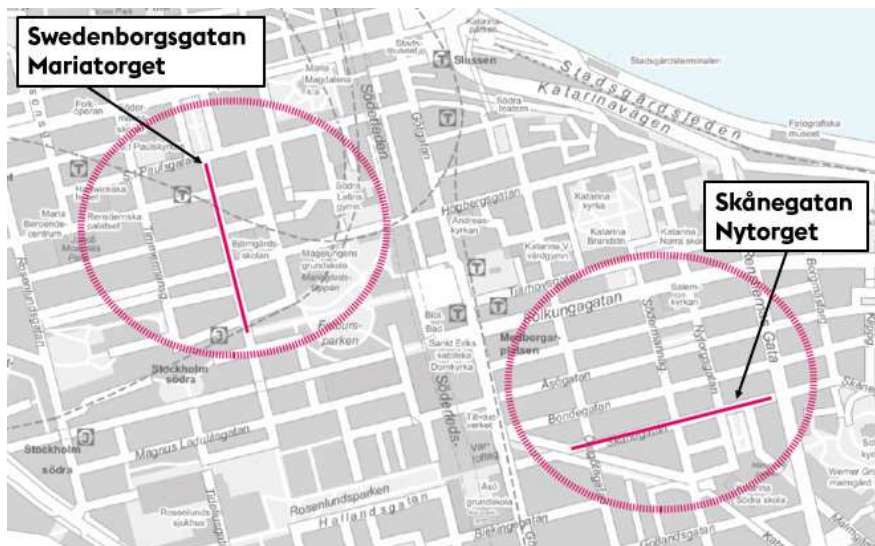
Kontoret har sedan 2024 arbetat med en stadsmiljözon i Gamla stan. Stadsmiljözonens fokus är att utveckla möjligheten till stadsliv mellan husen. Detta ska inte förväxlas med stadens arbete med Miljözon klass 3. Möjligheterna för en väghållare att arbeta med miljözon klass 1-3 regleras i trafikförordningen och har som syfte att fokusera på luftkvaliteten i ett område. Själva begreppet *Stadsmiljözon* finns inte reglerat av Transportstyrelsen, men genom att reglera gator som gågator eller gångfartsområden flyttas fokus och prioritet i gaturummet till mer vistelse. Med en stadsmiljözon är tanken att styra bort genomfartstrafik och minimera fordonsrörelser inom zonen. Istället ska gaturummet inbjuda till rörelse och vistelse av fotgängare och cyklister samt erbjuda möjligheter för ett stärkt lokalt kultur- och näringsliv. Boende och verksamheter ska kunna fortsätta att ta emot exempelvis leveranser och gäster, färdtjänst och taxi ska kunna trafikera i området och räddningstjänst ska ha god framkomlighet. För att minimera motorfordonsrörelser och frigöra yta till andra användningsområden så utgår en del parkering i stadsmiljözonen, men det finns fortsatt samma möjlighet till parkering för rörelsehindrade på reglerade platser. Staden har arbetat med detta säsongsbaserat under de senaste tio åren under begreppet Levande Stockholm.

Figur 1. Exempel på gestaltade gatumiljöer inom Levande Stockholm. Övan Skånegatan, Malmskillnadsgatan och Swedenborgsgatan.

Enligt uppdraget ska antingen Swedenborgsgatan eller Skånegatan utgöra basen för Södermalms Stadsmiljözon. Därför har kontoret

fokuserat på områdena kring dessa gator i sin analys av val av område.

Figur 2. Kartbild över möjliga stadsmiljözoner på Södermalm samt de utpekade permanenta gågatorna Swedenborgsgatan och Skånegatan

Erfarenheter från arbetet med Stadsmiljözon Gamla stan 2024

Kontoret tar med sig erfarenheter från arbetet i med stadsmiljözonen i Gamla stan in i arbetet med stadsmiljözonen för Södermalm. Nedan är exempel på erfarenheter från Gamla stan som kontoret tar med sig till det fortsatta arbetet med Södermalm.

- Intressekoordinators roll har varit viktig då det finns väldigt många olika intressenter i Gamla stan.
- Successivt införa åtgärder och anpassa dem säsongsvis: Genom att stegvis implementera förändringar och variera gestaltningen av ytor utifrån årstider kan kontoret bättre möta olika behov, exempelvis parkering.
- Fortsätta använda digitala nyhetsbrev och plattformar för att sprida information. Spridning av information tidigt i processen är avgörande för att nå så många som möjligt med relevant och riktad kommunikation.
- Fortsätta samla in synpunkter genom offentliga möten och digitala plattformar. Dessa möten ger boende och verksamhetsutövare möjlighet att träffa experter, ställa frågor och framföra sina perspektiv samtidigt som kontoret får kunskap om mer lokala behov och idéer.
- Skapa tidiga forum för samverkan. Det ska vara enkelt för både aktörer och boende i området att komma i kontakt med staden och delta i dialogen.

Kvartersstrukturerna

Kontoret har analyserat områdena i två olika kontexter. Vad skulle en stadsmiljözon kunna vara på kort sikt till sommaren 2025 och vad kan det utvecklas till på lång sikt? Arbetet med stadsmiljözonerna är ett levande arbete och tanken är att området ska kunna utvidgas och justeras efter behov och förutsättningar. Därför har analysen gjorts för både ett större område och ett mindre område. Utifrån dagens situation har områdena jämförts med avseende på bland annat kvartersstruktur, trafikföring, parkering, boende, arbetande, angöring, mängden verksamheter, restauranger, butiker, skolor och parker.

Swedenborgsgatan - Mariatorget

Kring Swedenborgsgatan finns det ett mycket starkt stadslivsstråk mellan Södra station och Mariatorget utmed Swedenborgsgatan. Det är naturligt befolkat av flöden mellan pendeltåg och tunnelbana samt till målpunkter längs stråket. I stadsstrukturen stärks området även med kopplingen via Sankt Paulsgatan till Götgatan som har höga flöden av fotgängare. Sankt Paulsgatan fungerar även som en viktig förbindelse för både fordon och fotgängare för att nå Götgatans norra del. Dessa två gator har en tät koncentration av restauranger och verksamheter, vilket bidrar till en levande och attraktiv stadsmiljö både dag- och kvällstid. Inom området finns den nyligen ombyggda Sankt Paulsparken, belägen intill Södermalmsskolan, som tillsammans med Mariatorget är populära vistelseplatser för barnfamiljer, boende och besökare.

Swedenborgsgatan har varit sommargågata sedan 2015 och på senare år även en vintergågata. Swedenborgsgatan som gågata bedöms fungera mycket bra och är uppskattad bland både stockholmare och besökare. På anslutande gator finns det till stor del aktiva bottenvåningar med verksamheter som riktar sig utåt.

Flest verksamheter som riktar sig utåt finns i en koncentration kring Mariatorget, Swedenborgsgatan, Wollmar Yxkullsgatan samt Sankt Paulsgatan. Götgatan, som har många publika verksamheter, prioriterar redan idag gångtrafikanter genom att den är reglerad som gågata mellan Sankt Paulsgatan och Högbergsgatan. I det större området kring gymnasieskolan Södra Latin är bottenvåningarna inte lika aktiva som vid ovan nämnda gator. Detta gör att kvarteren i det större områdets sydöstra del inte har samma förutsättningar för uteserveringar och stadsliv som övriga området.

Figur 3. Området som har studerats med Swedenborgsgatan som bas. Mindre område till vänster och teoretiskt större område till höger.

Skånegatan Nytorget

Stadsmiljön vid Skånegatan och Nytorget präglas av en tät koncentration av restauranger och kännetecknas av levande bottenvåningar med ett brett utbud av verksamheter. Det visar också den analys som är gjord inom arbetet med prioriterat gångvägnät för Stockholms stad som nyligen beslutades av trafiknämnden. Inom området finns Axel Landquist park och Nytorget. Nytorget fungerar som en naturlig samlingspunkt i området året runt, med grönyta, lekplats och uteserveringar. I närheten ligger tunnelbanestationerna Medborgarplatsen och Skanstull, vilket bidrar till ett konstant flöde av fotgängare som passerar genom området.

Inom området har både Skånegatan, Södermannagatan samt delen av Nytorrgsgatan mellan Närkesgatan och Bondegatan varit sommargångator. Skånegatan var den första sommargåtan i området som invigdes 2015. Sedan 2022 har Skånegatan även varit en vintergångata mellan Renstiernas gata och Nytorrgsgatan. Södermannagatans sommargångata invigdes 2022 och är ett starkt gångstråk som knyter samman området med Folkungagatan. I tio år har sommargångatornas utbredning utökats i området och bidragit till

fler uteserveringar, restaurangliv och blivit en mötesplats för Stockholmare samt besökare.

Figur 4. Område som har studerats med Skånegatan som bas. Mindre område till vänster och teoretiskt större område till höger.

Gatustuktur

Gatunätets finmaskighet och användningsområde skiljer sig mellan de två områdena.

Området kring Swedenborgsgatan

I det större studerade området bryts Swedenborgsgatans kvartersstruktur av återvändsgränder eller begränsas av en höjdskillnad. Fordonsflöden för boende eller leveranser leds främst genom området via Sankt Paulsgatan. Här utgör Sankt Paulsgatan en viktig koppling till norra Götgatan samt för att nå flertalet andra gator såsom Kvarngatan, Ragvaldsgatan, Skaraborgsgatan, Repslagargatan, Fredmansgatan samt delar av Bellmansgatan och Maria Prästgårdsgata. Ingen busstrafik trafikerar inom området. I övrigt sker mycket av trafikeringen på de gator som kantar det större området såsom Timmermansgatan, Hornsgatan och Högbergsgatan.

Området kring Skånegatan

Skånegatans område har ett väl sammanlänkat och finmaskigt vägnät med kvartersstruktur. Det större studerade området har flera korsningspunkter mot Götgatan, Folkungagatan och Renstiernas gata. Fordonsflöden leds huvudsakligen in i området genom gatorna Östgötagatan, Nytorgsgatan och Skånegatan. Det större området avgränsas söderut av Katarina Bangata som endast har en koppling via Södermannagatan öppen. Denna är dock reglerad med förbud för genomfart med motorfordon. En lokalbuss i linjetrafik trafikerar Nytorgsgatan/Bondegatan.

Prioriterat gångvägnät

I gångplan 2016 finns en målbild för ökad gångvänlighet i Stockholm. Handlingsplan för gång 2022-2027 pekar ut flera åtgärder som svarar mot målbilden. En av åtgärderna är att ta fram ett prioriterat gångvägnät. Det gavs även som uppdrag i budgeten för 2024. Det prioriterade gångvägnätets syfte är att peka ut ett gent nätverk av gångstråk som tillsammans binder samman stadens viktiga målpunkter. I nätet framhålls stråk som fyller en särskilt viktig funktion ur ett gångperspektiv och där många människor rör sig, så kallade Stadslivsstråk. Stadslivsstråk är huvudgångstråk med utpräglade urbana kvaliteter såsom hög bebyggelsestäthet, funktionsblandad bebyggelse, höga vistelsevärden, aktiva bottenvåningar och befolkade gaturum. Gällande de bägge utpekade områdena kring Swedenborgsgatan och Skånegatan finns det framförallt en stark koncentration av fler stadslivsstråk i kvartersstrukturerna kring Skånegatan.

I augusti 2024 antog trafiknämnden kontorets förslag för ett utpekat prioriterat gångvägnät (T2023-01113). Kommunfullmäktige fastslog och godkände 2025-02-17 i sin tur Prioriterat gångvägnät för Stockholms stad.

Figur 5. Karta över Södermalm och prioriterat gångvägnät för Stockholms stad med områdena för eventuella stadsmiljözonerna markerade.

Reglering

Levande Stockholm reglerar oftast sommar- och vintergångator enligt trafikförordningens reglering av gångator.

På en gångata eller i ett gångfartsområde får fordon inte framföras med högre hastighet än gångfart, fordon får generellt inte parkera och fordonsförare har väjningsplikt mot gående. På en gångata får inte heller motordrivna fordon framföras utan endast korsa den.

Sådana motordrivna fordon får dock framföras på gågator om det behövs för:

- Varuleveranser till eller från butiker eller motsvarande vid gågatan.
- Transporter av gods eller boende till eller från adress vid gågatan.
- Transporter av gäster till eller från hotell eller motsvarande vid gågatan.
- Transporter av sjuka eller rörelsehindrade personer till eller från adress vid gågatan.

Vid införandet av en stadsmiljözon på Södermalm föreslås regleringen för gågata användas på majoriteten av gatorna som beslutas ingå i zonen.

Parkering och angöring

Där det finns avgiftsbelagda parkeringsplatser på gatumark finns det generellt sett möjlighet att som boende ha så kallad boendeparkering. Detta gör att boende kan parkera till än lägre taxa än för besöksparkering. För studerade områden gäller taxa 3 för besöks- och boendeparkering.

Beläggningsgraden i innerstaden ligger i genomsnitt på 85 procent. Enligt kommunfullmäktiges mål ska 85 procent beläggningsgrad eftersträvas för att ha ett högt nyttjande av marken och samtidigt erbjuda tillgängliga parkeringsplatser. Under *Analys och konsekvenser* fördjupar kontoret analysen kring val av område sett till parkering.

För de gator som blir permanenta gågator, det vill säga på Swedenborgsgatan och Skånegatan, kommer parkeringen att utgå i enlighet med det specificerade uppdraget i budget 2025. På gågator eller gångfartsområden märks oftast inte lastplatser ut, utan angöring till verksamheter och bostäder får ske där det är möjligt att stanna på ett tillgängligt och trafiksäkert sätt. Parkering för rörelsehindrade sker på anvisade platser. Med ett parkeringstillstånd för rörelsehindrad får fordon även parkeras i tre timmar mot parkeringsförbud. Ansökan om en ny anvisad parkering för rörelsehindrad görs till trafikkontoret.

Trygghet

I samarbete med Södermalms stadsdelsförvaltning har trygghetsfrågan analyserats. Det är viktigt att införande av

stadsmiljözonen inte påverkar tryggheten i områden negativt. Därför kommer särskild hänsyn att tas till belysning, siktlinjer och tillgången till öppna ytor för att säkerställa en trygg och inbjudande stadsmiljö. Vidare planeras kontinuerliga utvärderingar och dialoger med stadsdelsförvaltningen, polisen, boende och verksamheter i området för att identifiera eventuella åtgärder vid behov.

Kontoret samverkar med stadsdelsförvaltningen kring trygghetsfrågan utifrån lokala lägesbilder och vilka typer av verksamheter som finns i bägge områdena

Intressenthantering och dialog

Informationsbrev om den kommande stadsmiljözonen har skickats till totalt 12 000 adresser utan att peka ut det ena eller andra området. Mottagare är privatpersoner, verksamheter och fastighetsägare i ett större område runt Swedenborgsgatan/Mariatorget och Skånegatan/Nytorget.

I brevet informerades det om att staden genomför en enkätundersökning genom platsintervjuer i båda områdena för att fånga in synpunkter i arbetet med Södermalms nya stadsmiljözon. Totalt har 600 personer intervjuats, varav 270 är privatpersoner och 30 är verksamheter/näringsidkare i respektive område. De svarande verksamheterna har möjlighet att anmäla sitt intresse för ytterligare personlig dialog om utvecklingen av området. Underlaget kompletterar nuvarande intressentregister och underlättar i dialogerna mellan staden och berörda verksamheter. Syftet med brevet var även att informera om kontorets digitala nyhetsbrev som tillsammans med hemsidan är de primära informationskanalerna för arbetet med Stadsmiljözon Södermalm. Nyhetsbrevet planeras att skickas löpande cirka en (1) gång i månaden samt extra vid behov. Staden har en ny hemsida för stadsmiljözonen, publicerad på Stockholm växer; <https://vaxer.stockholm/stadsmiljozon-soder>

Även hänvisning till Tyck till-appen har gjorts till dem som har tankar och idéer kring stadsmiljözonen men som inte haft möjlighet att vara del av undersökningen.

Kontoret har en utpekad intressentkoordinator som är ute och pratar med verksamhetsutövare och berättar om vilka möjligheter som finns för dem att nyttja och vara en del i aktiveringen av det offentliga rummet. Intressentkoordinatören för även en dialog för att förstå vilka behov och förbättringsåtgärder utifrån det lokala behovet som staden kan göra i arbetet med zonen.

När valet av område är fastslaget planeras det även ett fysiskt möte för att informera om förändringarna. För att samla in synpunkter

kring förändringarna och den offentliga miljön i det valda området kommer kontoret även att öppna en digital plattform under sommaren. De synpunkter som inkommer till kontoret i alla kanaler ligger sedan till grund för det långsiktiga arbetet med utvecklingen av valt område.

Analys av enkätundersökningarna

Trafikkontoret har genomfört en undersökning riktad till boende och verksamma i kvarteren kring Skånegatan-Nytorget och Swedenborgsgatan-Mariatorget. Undersökningen syftade till att samla in synpunkter från boende, arbetande och näringsidkare för att få en uppfattning om deras upplevelse av områdena. Resultatet från undersökningen kommer att användas som underlag i kontorets utvärdering av valet av område för den planerade stadsmiljözonen.

Undersökningen omfattar följande målgrupper i de olika kvarteren:

- **Allmänheten:** boende och arbetande i kvarteren, med en målsättning om en fördelning av cirka 70 procent boende och 30 procent arbetande.
- **Verksamheter/näringsidkare:** de som intervjuades var ansvariga för verksamheten, arbetsledare eller liknande befattningar.

Datainsamlingen genomfördes via fysiska intervjuer inom ett avgränsat område i respektive område. Målsättningen var att samla in 270 intervjuer med boende/arbetande och 30 intervjuer med näringsidkare per område. Det vill säga totalt 600 intervjuer.

Allmänheten

Antalet respondenter som är boende i området har uppnått cirka 60 procent för Skånegatan-Nytorget respektive cirka 55 procent för Swedenborgsgatan -Mariatorget.

Nio av tio respondenter har ett bra eller mycket bra helhetsintryck av området vid Mariatorget och Nytorget. Trivseln är generellt sett väldigt hög i båda områden. Tryggheten på dagtid är väldigt hög och under kvällstid bedöms den hög inom både Nytorgets område samt Mariatorgets. Omkring 70 procent instämmer i att kvarteren är barnvänliga.

Det som bland annat beskrivs som bäst med *Nytorget* är: inbjudande och avslappnad atmosfär, omväxlande utbud av restauranger, caféer och unika butiker, god tillgång till gröna ytor och lekvänliga miljöer, närhet till parker och platser för barn och vuxna att umgås utomhus, centralt läge och att det finns en känsla av kreativitet och

lokal kultur.

Det som bland annat beskrivs som bäst med *Mariatorget* är: många caféer, restauranger och butiker i livlig stadsmiljö, enkel åtkomst till kollektivtrafik och närhet till stadskärnan, folklivet och att det är en social mötesplats, inslag av konst och kulturella evenemang, arkitektur och trivsamt bebyggelse.

Sammanfattningsvis är upplevelsen av områdena högt värderat både ur ett helhetsintryck, trivsel, trygghet och barnvänlighet.

Önskade värden av allmänheten

I bägge områdena önskar en stor andel, mellan 71-80 procent, av de svarade mer plats för vistelse. Med en övervägande andel på 9 procent som särskilt önskar mer vistelseytor vid Nytorget. Fyra av fem önskar fler planteringar, med en övervikt på sex procent för Nytorget. Omkring tre av fem vill ha mer plats för aktivitet, med en övervikt för Nytorget på fem procent. Drygt hälften eller mer vill ha mer plats för uteserveringar inom båda områdena, men nio procent högre andel övervikt mot Mariatorget. Resultatet redogör att allmänheten inom båda områdena är positivt inställda till en omdaning som främjar ökade vistelseytor, uteserveringar, mer grönt, uteserveringar och aktivitet.

Tre av fem har angett att bilparkering inte alls är viktigt. I undersökningen har Nytorget ett något lägre medelvärde än Mariatorget, se figur 6.

Figur 6. Hur viktig är bilparkering i kvarteren för dig?

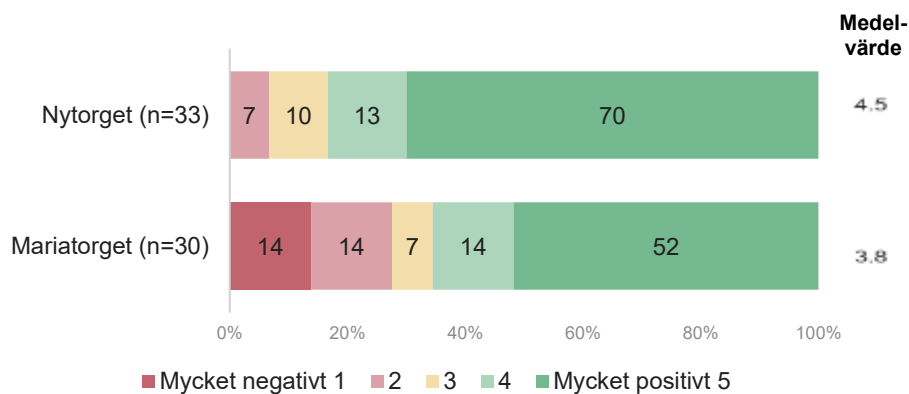
Sammanfattningsvis har Nytorget i genomsnitt en övervikt i undersökningen där en högre andel har uttryckt en önskan av fler vistelseytor, planteringar samt platser för aktiviteter. I området

kring Nytorget har även vikten av en parkeringsplats värderats lägre i relation till Mariatorget.

Näringsidkare

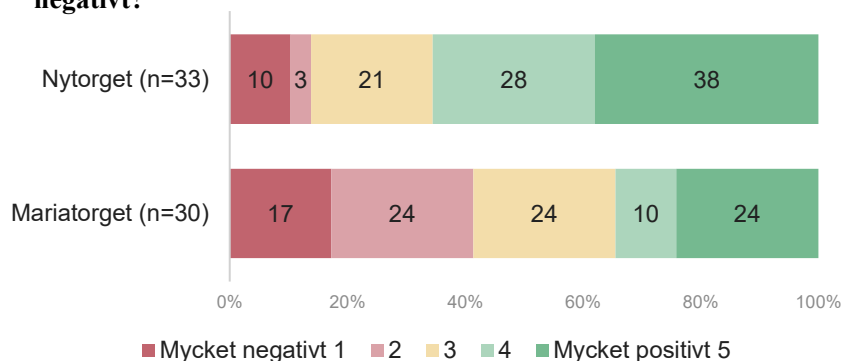
Inom båda områdena är majoriteten av näringsidkarna positivt inställda till en eventuell stadsmiljözon i området, men inom Nytorgets område är attitydskillnaden märkbart större med ett högre medelvärde på 4,5, se figur 7.

Hur ser du totalt sett på de eventuella förändringarna i kvarteren i relation till er verksamhet? Är det positivt eller negativt?

Figur 7, Hur ser du totalt sett på de eventuella förändringarna i kvarteren i relation till er verksamhet? Är det positivt eller negativt?

Hur ser du på de eventuella förändringarna i kvarteret i relation till parkeringsmöjligheterna? Skulle det påverka er verksamhet positivt eller negativt?

Figur 8, Hur ser du på de eventuella förändringarna i kvarteret i relation till parkeringsmöjligheterna? Skulle det påverka er verksamhet positivt eller negativt?

Fler anser att förändringarna av parkeringsmöjligheterna skulle ha negativ påverkan på verksamheten vid Mariatorget. Summerat är verksamhetsägare inom Nytorgets område överlag mer positivt inställda till en förändring enligt undersökningen.

Analys och konsekvenser

Den analys som kontoret har genomfört av de båda områdena visar på stadsmiljökvantiteter i båda områdena. Samtidigt har det blivit tydligt att området kring Skånegatan har stor potential för att fortsätta utvecklas som en stadsmiljözon.

Skånegatans gatustruktur har en hög potential för långsiktig utveckling och utbredning inom området, där kvartersstrukturen bidrar till en finmaskighet som gör det enklare att omdirigera trafik när vissa gator regleras om till gånggator. Tack vare flexibiliteten i kvarters- och gatustrukturen kan en långsiktig utveckling av området ske på ett bra sätt. I analysen har kontoret även kunnat konstatera att området har möjlighet att växa mot Ringvägen längs Södermannagatan, ett restaurangtätt stråk med stor potential. Detta har dock inte undersökts mer ingående i detta skede

Kontoret föreslår att området för stadsmiljözon Södermalm under sommaren 2025 utgörs av området enligt karta nedan (se figur 9). Arbetet med stadsmiljözonen är ett iterativt arbete och förändringar kan ske efter dialog och synpunkter från verksamheter och boende. Därför kan vissa mindre delar komma att förändras även fram till sommaren 2025. Kontoret föreslår att de tidigare gatorna inom Levande Stockholm utökas med ett fåtal ytterligare gator och att detta tillsammans utgör stadsmiljözon Södermalm till sommaren 2025.

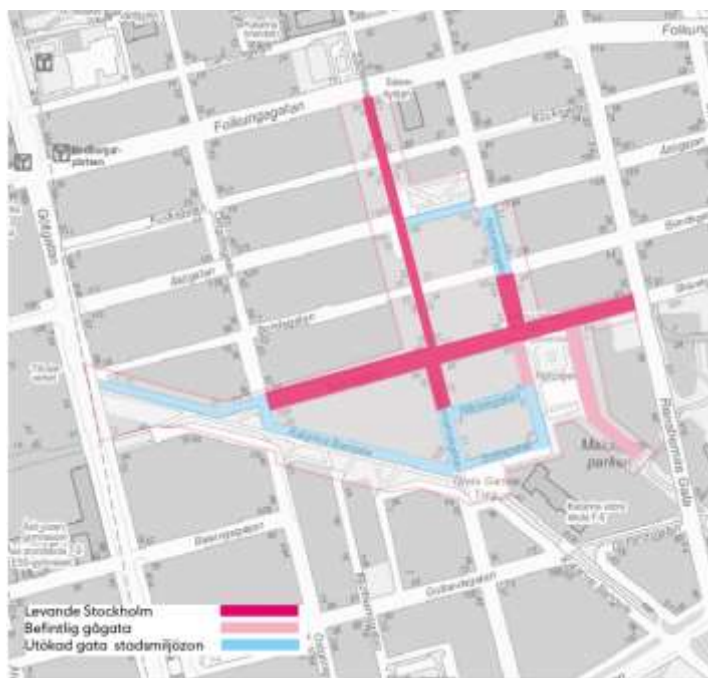

Figur 9. Föreslaget basområde för stadsmiljözon 2025

Kontoret har utgått från befintlig etablering av Levande Stockholm i området som utgör Skånegatan, Södermannagatan samt delen av Nytorgsgatan (Bondegatan – Skånegatan), se rödmarkerade gator i

figur 10. Nya gator för sommaren 2025 är blåmarkerade gator i figur 10:

- Delen av Åsögatan (Södermannagatan – Nytorgsgatan) utmed Axel Landquists park planeras en aktiveringsyta för mer grönska och lek.
- Södermannagatan förlängs mot Greta Garbos torg.
- Närkesgatan/Sofiagatan som har en hög täthet av restauranger och verksamheter vilket ger stadslivspotential.
- Nytorgsgatan förlängs utmed restaurangtäta gator som angör även mot Nytorget.
- Katarina Bangata fungerar som en entré till stadsmiljözonen från Götgatan, som har en hög täthet av restauranger.

Figur 10. Föreslagen stadsmiljözon sommaren 2025.

Säsongsvariation

Kontoret föreslår även en säsongsvariation av utbredningen av stadsmiljözonen som skiljer sig mellan sommaren 2025 och hösten/vintern 2025 samt vintern/våren 2026. Genom att successivt införa åtgärder och anpassa dem säsongsvis, kan kontoret stegvis implementera förändringar och variera gestaltningen av ytor utifrån årstider. Genom detta gradvisa införande kan kontoret också kontinuerligt utvärdera hur gågatorna och zonens omfattning påverkar området, i dialog med boende och näringsidkare.

Figur 11. Kartbild som redogör befintliga sträckor för Levande Stockholm rödmarkerade, befintlig gånggata rosamarkerade eller utökad gata inom stadsmiljözonen blåmarkerade.

Under 2024 har parkering utgått på rödmarkerade gator inom Levande Stockholms projekt, (se figur 11). Förslaget till stadsmiljözon innebär att parkering även utgår på blåmarkerade gator under sommarperioden dock med undantaget att parkering för rörelsehindrade kvarstår. Detta innebär att ytan för cirka 120 parkeringsplatser på de blå gatorna får ändrad användning under sommarperioden 2025 jämfört med 2024. Stadsmiljözonens sommarperiod kommer att gälla i fyra månader under år 2025, från juni till september.

Föreslagen vinterperiod är under åtta månader, mellan den 1 oktober till den 15 maj, vilket innebär att parkeringsplatser återställs på alla ljusblågator (se figur 11). Gator som består under vinterperioden utgörs av Levande Stockholms tidigare utbredning under sommartid som nu förblir året runt. Det innebär att en yta motsvarande cirka 40 parkeringsplatser får en annan användning under vinterperioden samt att Skånegatan är beslutad bli permanent gånggata, se figur 12 nedan.

Figur 12. Föreslagen vinterperiod utmed rödmarkerade gator 2025/2026.

Enkätundersökningen

Enkätundersökningen redogör att allmänheten har utifrån ett upplevelseperspektiv värderat platserna likvärdigt, områdena har fått ett högt betyg för helhetsintryck, trivsel, trygghet och barnvänlighet. Önskade funktioner skiljer sig däremot marginellt mellan områdena, men indikatorer pekar åt en övervikt för Nytorget som i genomsnitt har en högre andel som uttryckt en önskan av fler vistelseytor, planteringar samt platser för aktiviteter.

Både allmänheten och näringsidkare har värderat Nytorgets område högre, även om både områdena har fått höga betyg. Fler näringsidkare ser positivt på en eventuell stadsmiljözon vid Nytorget, där attitydskillnaden är märkbart större med ett högre snitt jämfört med Mariatorget. Boende och näringsidkare har även bedömt vikten av en parkeringsplats lägre vid Nytorget i relation till Mariatorget.

Områdena är högt värderade utifrån upplevd vistelse idag och har potential för framtida utveckling. Inom både Nytorget och Mariatorget finns en önskan om en stadsutveckling för vistelse, uteliv, uteserveringar, grönska och aktiviteter, men i denna undersökning har Nytorget en övervikt.

Gestaltning

Kontoret arbetar med gestaltning som fokuserar på att skapa trygga vistelsemiljöer för både barn och vuxna som bidrar till en säkrare

och mer inkluderande stadsmiljö. Genom att prioritera fotgängare, särskilt barn, skapas en tryggare miljö med mindre biltrafik.

Figur 13, exempelbild sommargågata Skånegatan 2023.

Den satsning som föreslås vid Axel Landquist park med en aktiveringsyta bidrar med mer grönska och lek. Sträckan på Åsögatan mellan Södermannagatan och Nytorgsgatan begränsar passage för biltrafik för att främja en trygg miljö. Intill Nytorget omvandlas två parkeringsytor till vistelseytor, vilket utökar parkytan vid Nytorget nära Katarina Södra skolan och skapar en utökad utemiljö som främjar lek och rörelse för barn. Trafikkontoret kommer även arbeta tillsammans med arbetsmarknadsinsatsen Nytorgsverkstaden för att skapa installationer in till stadsmiljözonen, riktade särskilt till barn och unga.

Varje vinter förvandlas ett antal platser i Stockholm till vinterplatser. På vinterplatserna kan boende och besökare uppleva varm belysning, lummiga vinterväxter och sköna sittmöbler. Under årets vinterperiod 2025/2026 inom stadsmiljözonen kommer Skånegatan, Södermannagatan samt en del av Nytorgsgatan att bli vintergågator. Gator möbleras då med extra vinterbelysning, vinterväxter, sittplatser och ytor främjas för mötesplatser.

Figur 14, Exempelbilder, vintergångata Swedenborgsgatan 2021-2023.

Genom att arbeta med semipermanenta lösningar för att öka grönskan förbättras områdets ekologiska värden och gör det mer inbjudande för besökare och boende. Staden arbetar med aktivering av platsen, exempelvis genom lekytor och sittmöjligheter, som uppmuntrar till vistelse och social interaktion. Projektet fungerar även som en testbädd för framtida permanenta lösningar och ger möjlighet att utvärdera och justera insatser baserat på faktiska behov.

Trafik

Inom det större området för Skånegatan så finns inget behov av genomfartstrafik för att nå andra målpunkter på Södermalm. I korsningen mellan Södermannagatan och Katarina Bangata finns även ett genomfartsförbud sedan många år tillbaka som begränsar trafikföring inom området. Det större studerade området avgränsas av Götgatan, Ringvägen, Renstiernas gata och Folkungagatan som tillsammans hanterar behovet av bilresor mellan olika delar av Södermalm. Stombusstrafiken trafikerar utanför stadsmiljözonen och påverkas inte. Den lokalbuss, linje 66, som trafikerar utmed Nytorgsgatan/Bondegatan, bedöms kunna fortsätta köra där genom att gatan regleras som gångfartsområde, vilket tillåter trafikering av busstrafik i lägre hastighet.

Stadsmiljözonen på Södermalm kommer inte att reglera tider på dygnet då trafik får köra, likt Gamla stan. Trafik som omfattas av de generella undantagen för gågator är tillåten dygnet runt.

Region Stockholm har ett projekt med tätskiktsreovering av tunnelbanans gröna linje och den tunnel som sträcker sig mellan Björns trädgård och Skanstull. Genomförandet av detta projekt kommer påverka trafikflödena på Södermalm och i arbetet med stadsmiljözonen kommer detta utvärderas noga för att minimera trafik inom stadsmiljözonen.

Konsekvenser parkering

Kontoret kan konstatera att för bägge områdena så har parkeringen på delar av Skånegatan och Swedenborgsgatan redan ersatts med annan användning under stora delar av året i och med Levande Stockholm. Kontoret bedömer att detta har lett till en ökad acceptans att parkeringsplatser tillfälligt försvinner, samtidigt som stadsmiljön blir mer gångvänlig och levande för både boende och besökare. Kontoret kan dock även konstatera att för vissa boende är behovet och tillgången på bilparkeringsplatser en viktig del för att få vardagslivet att fungera.

Kontoret har analyserat belägningsgraden för parkering i det större studerade området för Skånegatan. Mätningen har genomförts vid både vardagsnatt, vardag och helgtid. Resultatet visar att belägningsgraden i snitt ligger på cirka 70 procent, vilket är något lägre än innerstadens genomsnitt på cirka 85 procent. Kontoret kan enligt mätningarna konstatera att ungefär hälften av dessa parkerar med boendeparkeringstillstånd. Belägningsgraden tyder på att det finns en viss tillgänglig kapacitet i området, vilket gör att det omkringliggande området kan hantera en viss del av den förändrade parkeringsefterfrågan som uppstår när parkeringsytor får annan användning inom zonen.

Inga nya parkeringsplatser planeras att tillskapas, utan parkeringsbehovet hänvisas till omkringliggande gatumarksparkering eller till parkeringsgarage. Genom den föreslagna säsongsvariationen av utbredningen bedömer kontoret att detta fungerar 2025 och delvis möter de lokala behov som finns inom kvarteren där efterfrågan på parkering är större för boende på hösten/vintern än bedömt på sommaren.

Kontoret kommer även vid behov att justera regleringen i direkt anslutning till zonen för att underlätta för exempelvis hantverkare, kunder och besökare.

Kommunikation

Intressentkoordinatören spelar en central roll i detta arbete genom att aktivt föra samtal med företag och verksamheter inom det valda området. Genom dessa dialoger kartläggs behov och önskemål som finns, vilket gör att staden kan utforma en lösning som både gynnar näringslivet och skapar en attraktiv och funktionell offentlig miljö. Informationen som samlas in, tillsammans med synpunkterna från olika kanaler, ligger till grund för det långsiktiga arbetet med att forma stadsmiljözonen.

Vidare sker löpande dialog med näringslivet genom regelbundna platsbesök hos verksamheter i områdena samt samverkan med Sofo Företagarförening. Hittills har cirka 70 verksamheter besökts och eventuella frågor har besvarats via uppföljande besök eller mejlkontakt. Under februari kommer flera nya platsbesök äga rum för att föra dialog kring stadens uteserveringsprinciper och som stöd för verksamheterna i sin tillståndsansökningsprocess. Framåt planerar kontoret att skapa ett samverkansforum mellan företagarföreningen, fastighetsägarna och staden där de initiala kontakterna är tagna. Ambitionen är även ett nära samarbete med Sofo Företagarförening löpande under projektets gång. Kontoret har fått in flera förslag och önskemål från dem som lyfts inför projektgruppen. Under våren planeras ett öppet hus på Tekniska Nämndhuset för att ge boende och verksamheter ytterligare möjligheter att lyfta sina tankar och idéer innan etableringen. Platsbesök och dialog med intressenter kommer fortsätta kontinuerligt genom projektet.

Området kring Swedenborgsgatan

Området kring Mariatorget har också stora stadsmiljökvatitéer och därför kommer kontoret fortsätta arbetet enligt uppdraget i budget att utveckla Swedenborgsgatan till en permanent gågata samt att bland annat genomföra så kallad bilfri lekgata på delar av Maria Prästgårdsgata. Kontoret kommer fortsätta samverka med stadsdelen i utvecklingen av området.

Ekonomi

Kontoret har i budget för 2025 och 2026 tilldelats 6,0 mnkr för arbete med stadsmiljözonerna på Södermalm och Gamla stan. Arbetet bedöms inrymmas inom denna budget. Intäkterna för parkering bedöms minska med cirka 2,4 mnkr, exkluderat

intäktsminskningen för Skånegatan och Levande Stockholms sommargångator i området. Detta hanteras inom kontorets ramar.

Trafikkontorets synpunkter

Mot bakgrund av ovanstående föreslår trafikkontoret att stadsmiljözonen på Södermalm inrättas med Skånegatan som bas. Gatorna som ingår i området regleras som gångator. För den del av Nytorpgsgatan som busslinje 66 trafikerar regleras som gångfartsområde för att möjliggöra fortsatt trafikering. Utbredningen av Stadsmiljözonen föreslås införas med en säsongsvariation där ett större område införs sommaren 2025 och ett mindre område hösten/vintern 2025/2026.

Kontoret kommer under 2025 att utvärdera införandet för att sedan återkomma till nämnden inför sommaren 2026. En uppföljningsenkät med boende och verksamheter genomförs i augusti/september 2025 för att undersöka hur gatornas omdaning påverkat upplevelsen. Staden kommer att tillämpa ett dialogverktyg för att fånga upp synpunkter. Intressentkoordinatoren kommer kontinuerligt fånga upp synpunkter och behov från bland annat näringsidkare genom sitt arbete. Genom före- och eftermätningar samt vistelsemätningar kan kontoret analysera hur området används och vilka effekter åtgärderna har haft. Trafikkontoret mäter även före- och eftermätningar av flöden för gång, cykel och fordonstrafik. Utvärderingen kommer att ligga till grund för stadens långsiktiga arbete av stadsmiljözonen.

Slut